

Pätkätyöt ovat julkisen sektorin pulma

Akavalaisen määräaikaisten palvelusuh- teiden osuus oli viime vuoden lopussa 13 prosenttia.

Päivi Knuuttila
tutkija

Viime vuonna suhteellisesti eniten määräaikaista töitä tehtiin valtion- hallinnossa, jossa joka kolmas akavalainen oli määräaikaaisessa palvelussuhteessa. Valtion nimeämän määräaikaistyöryhmän ohjeet määräaikaistuuksien vähentämiseksi eivät ainakaan akavalaisen kohdalla ole tuottaneet merkittävää tulosta.

Eniten määräaikaista palvelus-

suhteita valtionhallinnossa on akavalaisilla erityisasiantuntijoilla, jopa 42 prosenttia heistä tekee pätkätöitä. Valtion korkea osuutta selittää osaltaan yliopistoissa ja korkeakouluissa tavaksi pesiytynyt perinne ketjuttaa tutkijoiden ja opetushenkilökunnan palvelussuhteet lyhykäisiksi määräajoiksi peräjälkeen.

Kaikista valtionhallinnon piiriin kuuluvista palkansaajista määräaikaistöissä oli 23 prosenttia viime vuoden lopussa.

Määrällisesti eniten akavalaisen määräaikaistuuksia oli edelleen kunnallisten palvelujen piirissä, vaika

kunat ovat tietoisesti vähentäneet määräaikaisten työntekijöiden käyttöä ennakoidessaan mahdollista työvoimapulaa.

Kaikista kokoaikatyössä olevista palkansaajista määräaikaista oli 11 prosenttia, noin 213 000 henkilöä. Muutosta parempaan on tapahtunut vuodesta 2006.

Yksityisellä sektorilla enemmän vakituisia töitä

Sekä akavalaisilla että muilla palkansaajilla toistaiseksi voimassa olevien eli vakinaisten palvelussuhteiden osuus oli yksityisellä selvästi suurempi kuin julkisella sektorilla.

Akavalaisista viisi sadasta, noin 7000 henkilöä, teki määräaikaista työtä yksityisellä sektorilla, johon tässä yhteydessä luetaan kuuluvaksi myös seurakuntasektori. Kaikkiaan Suomessa yksityisellä työnantajasektorilla työskentelevistä kahdeksan prosenttia eli noin 106 000 oli määräaikaista viime vuoden viimeisellä vuosineljänneksellä.

Määräaikaisten palvelussuhteiden ovat yleisiä muun muassa yhteiskunnallisen alan tutkijoiden ja suunnittelijoiden, kemistien, biologien, yliopisto- ja korkeakouluopettajien sekä lääkäreiden ammateissa.

Korkea koulutus ei takaa pysyvää työpaikkaa, sillä tutkijakoulutusasteen suorittaneista joka viides oli määräaikaaisessa palvelussuhteessa. Kolmannes kaikista akavalaisista määräaikaista palkansaajista koostuu opetus- ja kasvatustieteen ammattilaisten kuten lehtoreista, aineen-, luokan-, erityis- ja lastentarhanopettajista.

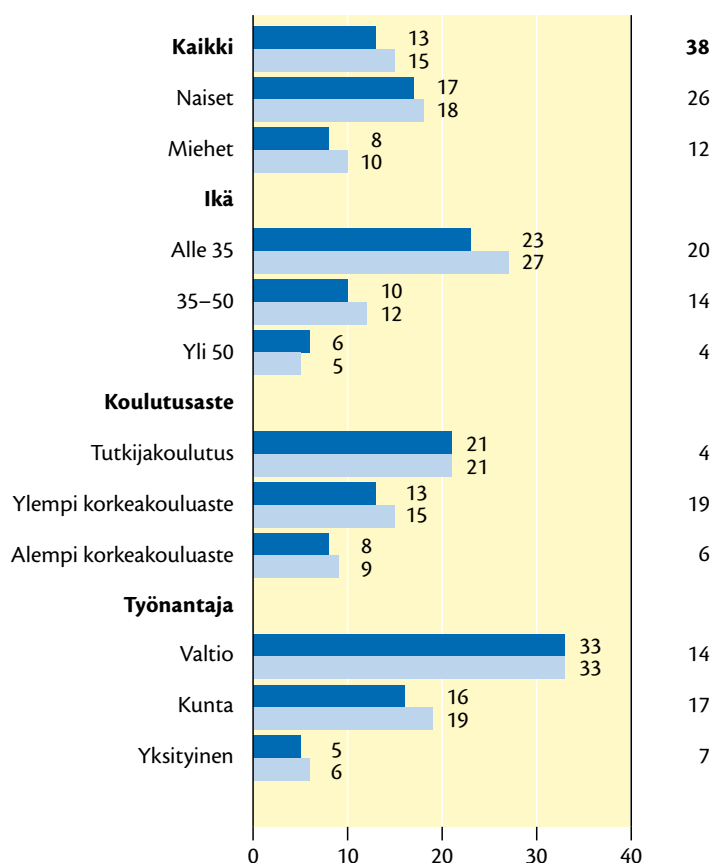
Kaikki määräaikaistuuksien tiedot eivät ole pätkätöitä

Akavalaisen määräaikaistuuksista joka kolmas on kestoaltaan yli kolmen vuoden mittainen. Lyhyitä työ-

Akavalaisen määräaikaistuuksien osuus 2006 ja 2007, %

Kokoaikatyössä olevat palkansaajat

Arvio akavalaisen määräaikaistuuksien osuudesta 2007 1000 hlöä

Tummansinisellä vuoden 2007 tiedot ja vaaleammalla sinisellä vuoden 2006 tiedot.

rupeamia, jotka kestävät enintään vuoden, on niin ikään reilulla kolmanneksella. Nuorilla ja yksityisellä sektorilla lyhyet määräaikaisuudet ovat yleisimpiä.

Kaikkien palkansaajien kohdalla joka toisen määräaikaisen työ on päättyö.

Akavan vuoden 2006 työmarkkinatutkimuksen mukaan kahdella kolmesta määräaikaisuus oli ketjutettu saman työnantajan palveluksessa. Samasta selvityksestä kävi ilmi, että vain joka toisella määräaikaisesta työstä tehneelle työnantaja oli selvittänyt määräaikaisuuden perusteen kirjallisesti, joka neljännelle suullisesti ja joka neljäs oli tietämätön määräaikaisuutensa perusteista.

Työnantajan pitää perustella määräaikaisen työsuhteen käyttö ja kesto.

Valtaosa haluaisi pysyvän työn

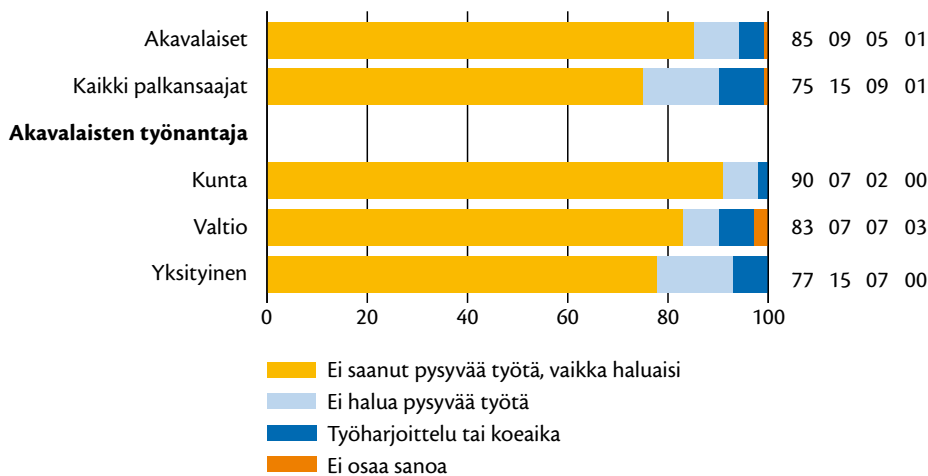
Määräajaksi palkattu akavalainen haluaisi olla useimmiten pysyvässä työssä. Näin ajattelee 85 prosenttia vastanneista. Lähes joka kymmenes on tyytyväinen tilapäiseen työhön.

Opintoihin liittyvä työharjoittelu tai koeaika oli määräaikaisuuden peruste viidellä prosentilla vastaajista. Kunnissa yhdeksän kymmenestä akavalaisesta ottaisi mieluummin vastaan vakituisen työn. Työharjoittelu, koeaika sekä vapaaehtoisuuteen perustuva tilapäistyö oli jonkin verran yleisempää kaikilla määräaikaisilla palkansaajilla kuin akavalaisilla.

Määräaikaisuus koetaan ongelmaksi varsinkin silloin, kun ei ole tietoa uudesta työpaikasta. Taloudellinen epävarmuus vaikuttaa perhesuunnitteluun ja asunnon hankintaan. Tilapäisesti palkattu saattaa kokea eriarvoisuutta palkkauksessa ja muissa työsuhteen ehtoissa sekä epävarmuutta toimeentulosta työttömyyden, sairauden tai perheenlisäyksen kohdatessa.

Syyt määräaikaisuuteen, %

Kokoaikatyössä olevat palkansaajat

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimuksen 2007 IV neljänneksen aineisto

Koulutetut määräaikaiset järjestäytyvät

Koulutetuista määräaikaisista suurin osa on ohjannut edunvalvontansa akavalaiseen liittoon.

Näin on tehnyt kaksi kolmesta vähintään alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneesta. Kyseisestä joukosta 14 prosenttia on järjestäytynyt muualle, 8 prosenttia on yksityisten työttömyyskassojen

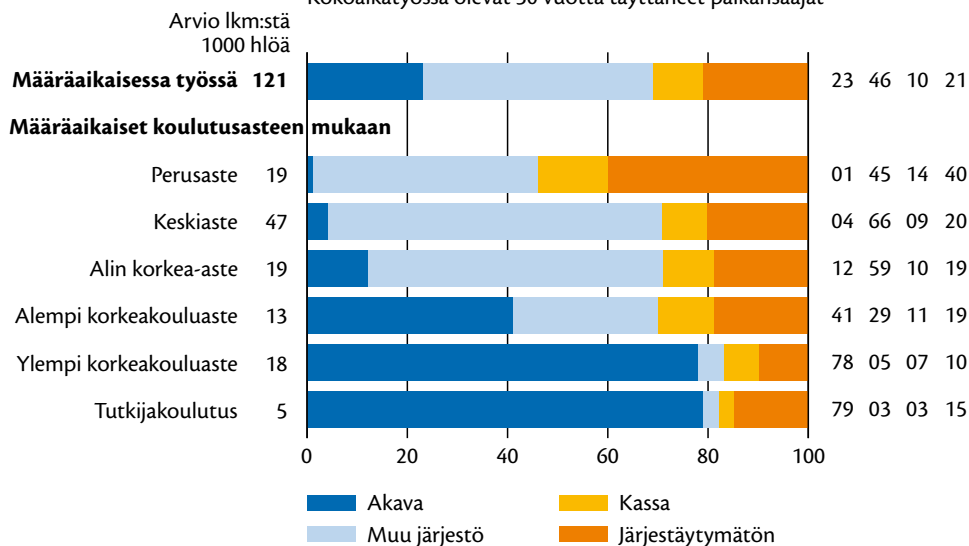
jäseniä ja 14 prosenttia on täysin kaiken edunvalvonnan tai ansiosidonnaisen työttömyysturvan ulkopuolella.

Järjestäytymättömien osuus on sitä suurempi, mitä vähemmän koulutusta palkansaajilla on. Kaikista määräaikaisessa kokoaikatyössä olleista joka viides oli järjestäytymätön.

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen 2006 ja 2007 IV neljänneksien otantaan perustuviin aineistoihin ja koskevat kokoaikatyössä olevia 15–64-vuotiaita akavalaisia tai kaikkia palkansaajia. Kyseisiin aineistoihin oli haastateltu yli 29 000 henkilöä, joista akavalaisia oli noin 2 700.

Palkansaajien järjestäytyminen palvelusuhteen laadun mukaan 2007, %

Kokoaikatyössä olevat 30 vuotta täyttäneet palkansaajat

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimuksen 2007 IV neljänneksen aineisto